

คำเรียกสี่และมโนทัศน์เรื่องสี่ของคนไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน

นายศุภมาส เอ่งฉ้วน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-0467-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COLOR TERMS AND THE CONCEPT OF COLOR OF THE THAIS
IN THE SUKHOTHAI PERIOD AND AT THE PRESENT TIME

Mr. Supamas Engchuan

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-0467-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

คำเรียกสั้นและมโนทัศน์เรื่องสีของคนไทยสมัยสุโขทัยและสมัย
ปัจจุบัน

โดย

นายศุภมาส เอ่งฉ้วน

สาขาวิชา

ภาษาศาสตร์

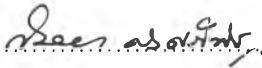
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์

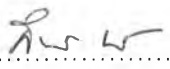
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

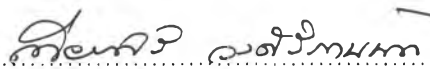
..........คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.กัลยา ดิงศม์พิทย์)

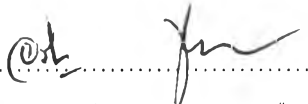
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

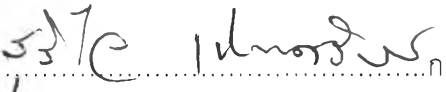
..........ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา)

..........อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์)

..........อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

..........กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์)

..........กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณ หาญสืบสาย)

..........กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์)

นายศุภมาส เอ่งฉ้วน: คำเรียกสีและมโนทัศน์เรื่องสีของคนไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน (COLOR TERMS AND THE CONCEPT OF COLOR OF THE THAIS IN THE SUKHOTHAI PERIOD AND AT THE PRESENT TIME)

อ.ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์, อ.ที่ปรึกษาร่วม: รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 158 หน้า, ISBN 974-13-0467-6

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ระบบคำเรียกสีพื้นฐาน ขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐาน การเปลี่ยนแปลงของการจัดประเภทสีและมโนทัศน์เรื่องสี ตลอดจนระบบคำเรียกสีไม่พื้นฐาน ในภาษาไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์คำเรียกสีพื้นฐาน พบว่า ภาษาไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบันมีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 5 และ 12 คำตามลำดับ ตามทฤษฎีวิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานของเบอร์ลินและเคย์ (Berlin and Kay, 1969) อาจกล่าวได้ว่าคำเรียกสีในภาษาไทยในทั้งสองสมัยพัฒนาอยู่ในระยะที่ต่างกันในวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานคือ อยู่ในระยะที่ 4 และ 7 ตามลำดับ ในเรื่องการปรากฏของคำเรียกสีพบว่า คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัย และสมัยปัจจุบันอาจปรากฏตามลำดับ โดยมีหรือไม่มีคำนำหน้า เช่น สีขาว สีแดง ขาว แดง หรือปรากฏในความเปรียบ ถ้าปรากฏอยู่ในความเปรียบ คำเรียกสีพื้นฐานในสมัยสุโขทัยปรากฏตามแบบโครงสร้าง คำเรียกสีพื้นฐาน (คำขยาย) + ดัง + คำหรือวลีเรียกสิ่งเปรียบเทียบ ตัวอย่างเช่น คำดังดอกขาขวางมดั่งสังข์อันทันทนใหม่ ในขณะที่คำเรียกสีพื้นฐานสมัยปัจจุบัน ปรากฏตามแบบโครงสร้าง คำเรียกสีพื้นฐาน + (ของ) + คำหรือวลีเรียกสิ่งเปรียบเทียบ ตัวอย่างเช่น แดงดอกไผ่เยียน น้ำเงินของบัว เกี่ยวกับสิ่งที่ใช้เปรียบกับคำเรียกสีพื้นฐาน พบว่า สิ่งที่ใช้เปรียบส่วนใหญ่ในทั้งสองสมัยเป็นสรรพสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติ ได้แก่ ดอกไม้ พืชผัก สัตว์ และส่วนต่างๆ ของสัตว์ และวัตถุ ในสมัยสุโขทัย อาจพบสิ่งที่ใช้เปรียบที่เป็นสิ่งของเรื่องแสงและเงาธาตุ ส่วนในสมัยปัจจุบันพบสิ่งที่ใช้เปรียบที่เป็นอาหารและผลไม้อีกด้วย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ขอบเขตของสีพื้นฐานเพื่อยืนยันว่าขอบเขตของสีพื้นฐานที่ได้จากการจำแนกตามมโนทัศน์ที่ผ่านความเปรียบและที่ไม่ผ่านความเปรียบไม่มีความแตกต่างกันโดยทำการทดลอง 2 แบบ คือ 1) ให้ผู้ออกภาษาระบุสีของวัตถุที่ใช้เปรียบในวรรณกรรมและนำมากำหนดขอบเขตของสี 2) ให้ผู้ออกภาษาระบุสีที่ปรากฏในแผ่นสีมาตรฐาน 360 สี และนำมากำหนดขอบเขตสี จากการเปรียบเทียบขอบเขตสีที่ได้จากการทดลองทั้งสองแบบ ไม่พบว่ามี ความแตกต่างกัน ความจริงข้อนี้ทำให้เชื่อได้ว่าขอบเขตสีที่อยู่ในความเปรียบในวรรณกรรมสมัยสุโขทัย ถือได้ว่าเป็นขอบเขตสีที่ไม่ต่างจากการระบุสีต่างๆ ของคนไทยสมัยสุโขทัย

จากการวิเคราะห์ใจกลางของสีพื้นฐาน พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงด้านความหมายของคำเรียกสีพื้นฐานจากสมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน ดังจะเห็นได้ว่า คำเรียกสีบางคำ เช่น "เขียว" ในสมัยสุโขทัยมีความหมายกว้างกว่าในสมัยปัจจุบัน กล่าวคือ มีความหมายรวมถึงเนื้อสีที่เป็นม่วงและน้ำเงินด้วย ดังหลักฐานที่ใช้ความเปรียบ เช่น เขียวดังดอกอัญชัน เขียวดังดอกอินทนิล เขียวดังดอกผักตบ แต่ในปัจจุบันคำว่า เขียว มีความหมายไม่คลุมสีม่วงและสีน้ำเงิน เพราะในสมัยปัจจุบันมีคำเรียกสีม่วงและน้ำเงินโดยเฉพาะแล้ว

ในการวิเคราะห์ระบบคำเรียกสีไม่พื้นฐาน พบว่า ภาษาไทยทั้งสองสมัยมีกลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐาน 4 กลวิธีที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ 1) การประสมคำเรียกสีพื้นฐานกับคำเรียกสีพื้นฐาน 2) การใช้คำเรียกสิ่งของเฉพาะเป็นคำเรียกสี 3) การขยายคำเรียกสีพื้นฐาน และ 4) การขยายคำเรียกสีไม่พื้นฐาน ในสมัยปัจจุบันมีกลวิธีย่อยเพิ่มอีกคือ การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยหน่วยขยายที่เป็นคำเรียกสิ่งของเฉพาะโดยมีหรือไม่มีคำเชื่อมคั่นกลางหรือเป็นคำเรียกสีพื้นฐานที่ปรากฏหลังคำเชื่อม และการใช้หน่วยขยายที่เป็นคำบอกระดับขยายคำเรียกสิ่งของเฉพาะ

ภาควิชา.....ภาษาศาสตร์.....
สาขาวิชา.....ภาษาศาสตร์.....
ปีการศึกษา.....2543.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4180903022 : MAJOR LINGUISTICS.

KEY WORD : COLOR TERMS / CONCEPT OF COLOR

SUPAMAS ENGCHUAN: COLOR TERMS AND THE CONCEPT OF COLOR OF THE THAIS IN THE SUKHOThai PERIOD AND AT THE PRESENT TIME. ADVISOR: ASSO.PROF. PRANEE KULLAVANIJAYA, Ph.D. , CO-ADVISOR: ASSO.PROF. AMARA PRASITHRATHSINT, Ph.D. 158 PP. ISBN 974-13-0467-6

The purpose of this study is to analyze the basic color terms, the boundaries and foci of basic color categories, the change in color categorization and concept, as well as the non-basic color terms in the SukhoThai period and at the present time.

The study shows that there are five basic color terms in SukhoThai Thai and twelve basic color terms in the present day Thai. According to the theory of evolution of basic color terms put forth by Berlin and Kay (1969), it may be assumed that the basic color terms in the SukhoThai period were in stage IV of the evolution scale and those at the present time in stage VII. Regarding the occurrence of the basic color terms, those in the SukhoThai period and at the present time may occur alone or in metaphorical expressions. Those in SukhoThai Thai occurred in the following structure: basic color term + (modifier) + /daŋ/ 'as...as' + metaphorical expression ; for example, /dam-daŋ-khəə-kaa/ ('as black as a crow's neck'), /khǎaw-ŋaam-daŋ-sǎŋ-thân-fǒn-màj/ ('as white as a newly polished conch'). Those at the present time occur in the following structure: basic color term + (/khǒŋ/ 'of') +metaphorical expression; for example, /dɛɛŋ- dǒk- pǒj-sian/ ('Chinese flower red'), /náam-ŋəən-khǒŋ-bua/ ('dark blue of a lotus').

As for the objects used in the metaphorical expressions, the study shows that most of them refer to various things in nature such as flowers, vegetables, animals and their body parts, as well as metals, minerals, and cosmetics. The natural lights and minerals are found in the SukhoThai period while food items and fruits are found at the present time.

The boundaries of the basic color terms were analyzed to confirm that those inferred from metaphorical expressions and those inferred from the informants' identifying color chips are not different. Two experiments were carried out: 1) The informants were asked to identify the colors of the objects representing the source domains in metaphorical expressions. 2) The informants were to identify 360 color chips in the standard color chart. The findings were used for determining color boundaries. It was found that those inferred from both experiments show no difference. Such a fact leads to the assumption that the boundaries of the colors inferred from metaphorical expressions in SukhoThai Thai can be taken as those inferred from SukhoThai people's identifying color chips.

The analysis of the foci of the basic color terms shows some semantic change in color terms from the SukhoThai period to the present time; for example, the color term /khǎaw/ 'green' in SukhoThai had a broader meaning than that at the present time: it also denotes 'purple' and 'blue', whereas the color term /khǎaw/ 'green' at the present time means only 'green'; the rest of the denotations are signified by the specific basic color terms for 'purple' and 'blue'.

As for the coining of the non-basic color terms, four strategies are found in both periods: 1) compounding two basic color terms, 2) using specific objects as color terms, 3) modifying basic color terms, and 4) modifying non-basic color terms. Two more strategies are also found at the present time: 1) modifying basic color terms with specific object terms with or without a connector, and 2) modifying specific object terms with a word signifying degree of lightness and saturation.

Department .....Linguistics.....
Field of study .....Linguistics.....
Academic year .....2000.....

Student's signature .....
Advisor's signature .....
Co-advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลืออย่างดีจากหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและ ข้อคิดเห็นต่างๆ รวมถึงตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีตลอดมา อีกทั้งยังให้แง่คิดที่ประมาณ ค่ำมาได้ที่จะผลักดันส่งเสริมให้ผู้วิจัยมีความเป็นนักวิชาการ และเป็นสมาชิกของสังคมที่ดงามและ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไข ตลอดจนให้คำแนะนำ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อรัญ หาญสืบสาย และ รองศาสตราจารย์พรทิวี พึ่งรัศมีที่ทุ่มเททั้งเวลาและความคิดในการทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความ น่าเชื่อถือมากขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ถาวร วัชรภักย์ ที่กรุณาให้ความ ช่วยเหลือในการจัดหาแถบสี ภาพทดสอบตาบอดสี ตลอดจนช่วยแนะนำผู้เชี่ยวชาญเรื่องสีให้กับผู้ วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและขอขอบคุณ พระธรรมราชานุวัตร เจ้าอาวาสวัดพระเชตุพล วมิลมังคลาราม มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ทบวงมหาวิทยาลัย และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ ให้ความสนับสนุนเงินทุนสำหรับการค้นคว้าวิจัยและการทำวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ และคุณแม่ที่อบรมสั่งสอนให้ลูกรู้คุณค่าของการ ศึกษา และพร้อมเสมอที่จะเสียสละความสุขเพื่อลูก สนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ลูกในทุกด้าน ถ้า ไม่มีพลังความรัก ความเสียสละ และความสนับสนุนจากคุณพ่อและคุณแม่ ลูกคงไม่มีวันนี้

ท้ายสุด ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณศิริภพ คุณะเสนี น้องชาย อันเป็นที่รักที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และเสียสละความสุขของตัวเอง เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ของผู้วิจัยสำเร็จลุล่วง

นายศุภมาส เองษ์วน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพ.....	ฑ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	4
1.3 สมมติฐาน.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 พัฒนาการของการศึกษาคำเรียกสีในแนวภาษาศาสตร์.....	6
2.1.1 การศึกษาคำเรียกสีและวิวัฒนาการเกิดของคำเรียกสี พื้นฐาน.....	6
2.1.2 การศึกษาคำเรียกสีและการวิเคราะห์สรีระประสาทวิทยา ของการรับรู้สี.....	15
2.1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับทฤษฎีของการศึกษาคำเรียกสี.....	19
2.1.4 ผลงานปัจจุบันของการศึกษาการเรียกชื่อสีข้ามวัฒนธรรม.....	23
2.1.5 เรื่องสีกับการจำแนกประเภท.....	24
2.2 การศึกษาเรื่องสีในแนววิทยาศาสตร์.....	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2.1 งานที่เกี่ยวกับการทดสอบอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่เกี่ยวข้อง การจัดการเรื่องดี.....	28
2.2.2 งานที่เกี่ยวกับการวัดและการให้ค่าสี.....	29
2.1 การศึกษาคำเรียกสีในแนวเชิงประวัติ.....	31
2.2 การศึกษาคำเรียกสีในภาษาตระกูลไท.....	33
2.4.1 คำเรียกสี การสร้างคำเรียกสีและวิวัฒนาการการเกิดของ ประเภทสีพื้นฐานในภาษาตระกูลไท.....	34
2.4.2 คำเรียกสีและการรับรู้สีในภาษาตระกูลไท.....	35
2.4.3 ทศนคติที่มีต่อสีในกลุ่มคนไท.....	36
2.4.4 คำเรียกสีและวัฒนธรรมที่สะท้อนจากคำเรียกสีในภาษา ตระกูลไท.....	36
2.3 การศึกษาคำเรียกสีในภาษาตระกูลอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้.....	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
3.1 การเก็บข้อมูล.....	41
3.1.1 แหล่งเก็บข้อมูลและวิธีการคัดเลือกข้อมูล.....	41
3.1.2 การคัดเลือกผู้บอกภาษา.....	43
3.1.3 วิธีการเก็บข้อมูล.....	45
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
3.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดคำเรียกสีพื้นฐาน.....	53
3.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทย สมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน.....	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 คำเรียกศัพท์พื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน.....	59
4.1 คำเรียกศัพท์พื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัย.....	59
4.1.1 วิวัฒนาการการเกิดของคำเรียกศัพท์พื้นฐานในภาษาไทยสมัย สุโขทัย.....	59
4.1.2 การปรากฏและโครงสร้างภาษาของการปรากฏของคำเรียกศัพท์ พื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัย.....	60
4.1.3 สิ่งที่ใช้เปรียบกับคำเรียกศัพท์พื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัย.....	61
4.2 คำเรียกศัพท์พื้นฐานในภาษาไทยสมัยปัจจุบัน.....	63
4.2.1 วิวัฒนาการการเกิดของคำเรียกศัพท์พื้นฐานในภาษาไทย สมัยปัจจุบัน.....	63
4.2.2 การปรากฏและโครงสร้างภาษาของการปรากฏของ คำเรียกศัพท์พื้นฐานในภาษาไทยสมัยปัจจุบัน.....	64
4.2.3 สิ่งที่ใช้เปรียบกับคำเรียกศัพท์พื้นฐานในภาษาไทย สมัยปัจจุบัน.....	65
4.3 เปรียบเทียบคำเรียกศัพท์พื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัยและ สมัยปัจจุบัน.....	67
4.3.1 วิวัฒนาการการเกิดของคำเรียกศัพท์พื้นฐาน.....	67
4.3.2 การปรากฏและโครงสร้างภาษาของการปรากฏของคำ เรียกศัพท์พื้นฐาน.....	68
4.3.3 สิ่งที่ใช้เปรียบกับคำเรียกศัพท์พื้นฐาน.....	69
บทที่ 5 คำเรียกศัพท์ไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน.....	70
5.1 คำเรียกศัพท์ไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัย.....	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.1.1 การปรากฏและโครงสร้างภาษาของการปรากฏของ คำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัย.....	70
5.1.2 กลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทย สมัยสุโขทัย.....	71
5.2 คำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยปัจจุบัน.....	75
5.2.1 การปรากฏและโครงสร้างภาษาของการปรากฏของ คำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยปัจจุบัน.....	76
5.2.2 กลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทย สมัยปัจจุบัน.....	77
5.3 เปรียบเทียบคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัย และสมัยปัจจุบัน.....	83
5.3.1 การปรากฏและโครงสร้างภาษาของการปรากฏ ของคำเรียกสีไม่พื้นฐาน.....	84
5.3.2 กลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐาน.....	84
บทที่ 6 ขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน	87
6.1 การศึกษาขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐาน.....	87
6.2 การศึกษาขอบเขตของสีพื้นฐานที่ได้จากการจำแนกตามมโนทัศน์ ที่ผ่านความเปรียบในภาษาไทยสมัยสุโขทัย.....	88
6.2.1 ขอบเขตของสีพื้นฐานที่ได้จากการจำแนกตามมโนทัศน์ ที่ผ่านความเปรียบในภาษาไทยสมัยสุโขทัย.....	88
6.2.2 ใจกลางของสีพื้นฐานที่ได้จากการจำแนกตามมโนทัศน์ ที่ผ่านความเปรียบในภาษาไทยสมัยสุโขทัย.....	94

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.3 การศึกษาขอบเขตและใจกลางของสี่พื้นฐานที่ได้จากการจำแนกตาม มโนทัศน์ที่ผ่านเปรียบในภาษาไทยสมัยปัจจุบัน.....	97
6.3.1 ขอบเขตของสี่พื้นฐานที่ได้จากการจำแนกตามมโนทัศน์ที่ ผ่านความเปรียบในภาษาไทยสมัยปัจจุบัน.....	97
6.3.2 ความสอดคล้องระหว่างมโนทัศน์เรื่องสี่ของผู้บอภาษา โดยไม่ผ่านความเปรียบกับมโนทัศน์เรื่องสี่ในความเปรียบ.....	98
6.4 การศึกษาขอบเขตและใจกลางของสี่พื้นฐานที่ได้จากการจำแนกตาม มโนทัศน์ที่ไม่ผ่านความเปรียบในภาษาไทยสมัยปัจจุบัน.....	110
6.5 เปรียบเทียบขอบเขตและใจกลางของสี่พื้นฐานที่ได้จากการจำแนกตาม มโนทัศน์ที่ผ่านความเปรียบและที่ไม่ผ่านความเปรียบในภาษาไทยสมัย ปัจจุบัน.....	113
6.6 เปรียบเทียบขอบเขตและใจกลางของสี่พื้นฐานที่ได้จากการจำแนกตาม มโนทัศน์ที่ผ่านความเปรียบในภาษาไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน	114
6.7 สรุป.....	116
บทที่ 7 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	118
7.1 สรุปผลการวิจัย.....	118
7.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	125
7.3 ข้อเสนอแนะ.....	127

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	128
ภาคผนวก.....	132
ภาคผนวก ก รายชื่องานประพันธ์สมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบันที่ใช้ในการ เก็บข้อมูลคำเรียกสี.....	133
ภาคผนวก ข คำเรียกสีในภาษาไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน.....	137
ภาคผนวก ค คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่เกิดจากการสร้างจากแต่ละกลวิธี ที่ใช้ในการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐาน.....	155
ประวัติผู้เขียน.....	158

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตารางแสดงประเภทของสิ่งที่ใช้เปรียบกับคำเรียกสีพื้นฐานใน ภาษาไทยสมัยสุโขทัย.....	62
2 ตารางแสดงประเภทของสิ่งที่ใช้เปรียบกับคำเรียกสีพื้นฐานใน ภาษาไทยสมัยปัจจุบัน.....	66
3 ตารางแสดงความถี่ในการปรากฏของคำเรียกสีไม่พื้นฐานที่สร้าง โดยแต่ละกลวิธีในภาษาไทยสมัยสุโขทัย.....	75
4 ตารางคำเรียกสีไม่พื้นฐานที่สร้างโดยการมีคำบอกระดับประกอบ คำเรียกสีพื้นฐาน.....	78
5 ตารางแสดงความถี่ในการปรากฏของคำเรียกสีไม่พื้นฐานที่สร้าง โดยแต่ละกลวิธีในภาษาไทยสมัยปัจจุบัน.....	83
6 ตารางแสดงภาพรวมเปรียบเทียบกลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกสี ไม่พื้นฐาน พร้อมตัวอย่างคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยสุโขทัย และสมัยปัจจุบัน.....	85
7 ตารางแสดงรายการคำเรียกสีที่ผู้บอกภาษาให้จากการให้ดูสีของ วัตถุที่อยู่ในความเปรียบในภาษาไทยสมัยปัจจุบัน.....	99
8 ตารางแสดงจำนวนและอัตราร้อยละของคำเรียกสีที่ผู้บอกภาษา ให้สำหรับสีทุกประเภทในความเปรียบในแต่ละลักษณะ.....	106
9 ตารางแสดงจำนวนคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัยและ สมัยปัจจุบัน.....	118

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ภาพสำหรับทดสอบตาบอดสี.....	44
2 แถบสีที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	48
3 ภาพแผ่นสีที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	49
4 ภาพตู้ควบคุมแสง.....	50
5 ภาพอุปกรณ์วัดค่าสีสเปคโตรโฟโตมิเตอร์ (Spectrophotometer).....	56
6 ภาพแผนภูมิสีและตัวอย่างการลงค่า a และ b ในแผนภูมิสี.....	57
7 ภาพแผนภูมิสีที่ใช้แสดงภาพขอบเขตของสีพื้นฐาน.....	89
8 ภาพแสดงการแสดงค่าของแถบสีในแผนภูมิสี.....	91
9 ภาพตัวอย่างแสดงการลากเส้นเพื่อแสดงจุดค่าแถบสีและขอบเขต ของสีแดง.....	93
10 ภาพขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐานที่ได้จากการจำแนกตามมโนทัศน์ ที่ผ่านความเปรียบในภาษาไทยสมัยสุโขทัย.....	95
11 ภาพขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐานที่ได้จากการจำแนกตามมโนทัศน์ ที่ผ่านความเปรียบในภาษาไทยสมัยปัจจุบัน.....	108
12 ภาพขอบเขตและใจกลางของสีพื้นฐานที่ได้จากการจำแนกตามมโนทัศน์ ที่ไม่ผ่านความเปรียบในภาษาไทยสมัยปัจจุบัน.....	111

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แผนภูมิแสดงวิวัฒนาการการเกิดของคำเรียกสีพื้นฐาน ของเบอร์ลินและเคย์.....	2
2	แผนภูมิแสดงสเกลวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานเลนอโดยเบอร์ลิน และเคย์.....	10
3	แผนภูมิแสดงสเกลวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานเลนอโดยเบอร์ลิน และเคย์.....	13
4	แผนภูมิแสดงการจำลองวิวัฒนาการของสีพื้นฐานตามทฤษฎี fuzzy set.....	18
5	แผนภูมิแสดงการสันนิษฐานวิวัฒนาการการเกิดของคำเรียกสีพื้นฐาน ในภาษาไทยสมัยสุโขทัย.....	59
6	แผนภูมิแสดงการสันนิษฐานวิวัฒนาการการเกิดของคำเรียกสีพื้นฐาน ในภาษาไทยสมัยปัจจุบัน.....	64
7	แผนภูมิแสดงภาพรวมของการปรากฏและโครงสร้างภาษาของการ ปรากฏ ตลอดจนกลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทย สมัยสุโขทัย.....	74
8	แผนภูมิแสดงภาพรวมของการปรากฏและโครงสร้างภาษาของการปรากฏ ตลอดจนกลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัย ปัจจุบัน.....	82
9	แผนภูมิแสดงการสันนิษฐานวิวัฒนาการการเกิดของคำเรียกสีพื้นฐาน ในภาษาไทยสมัยสุโขทัย.....	119
10	แผนภูมิแสดงการสันนิษฐานวิวัฒนาการการเกิดของคำเรียกสีพื้นฐาน ในภาษาไทยสมัยปัจจุบัน.....	119